

Warszawa, 24 stycznia 2022 r.

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.64.2021.JT

Pan
XXXXX XXXXXX
Wójt
Gminy Lipowiec Kościelny

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz.1249) zwanej dalej ustawą oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadził w dniach 2 – 5 listopada 2021 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Pana Urzędzie Gminy w Lipowcu Kościelnym.

Przedmiot kontroli obejmował realizację zadań własnych gminy dotyczących tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie:

- opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2020 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana bez zastrzeżeń w dniu 28 grudnia 2022 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Lipowiec Kościelny oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Podczas kontroli stwierdzono, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizuje w głównej mierze Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipowcu Kościelnym. W Statucie Ośrodka w „celach i zadaniach GOPS” w § 6 pkt 19 wpisano „wprowadzenie i koordynowanie działań w Zespole Interdyscyplinarnym”. Natomiast w Regulaminie Organizacyjnym, wprowadzonym Zarządzeniem Nr 1.2016 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipowcu Kościelnym

z dnia 18 stycznia 2016 r. w § 10 pkt 12 wpisano, że do zadań pracowników socjalnych należy, m.in. „wszczynanie, w razie potrzeby, procedury Niebieskiej Karty i udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego, a także zapewnienie obsługi organizacyjno-technicznej”. W § 12 pkt 18 zapisano, że do zadań asystenta rodziny należy współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub Grupą Roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Uchwałą Nr 25.VI.2015 Rady Gminy w Lipowcu Kościelnym z dnia 30 marca 2015 r. przyjęty został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020 w Gminie Lipowiec Kościelny. Program zakończył się 31 grudnia 2020 r., a 30 września 2021 r. Uchwałą Nr 144.XXVI.2021 Rady Gminy w Lipowcu Kościelnym przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lipowiec Kościelny na lata 2021 – 2026. Program opracował GOPS na podstawie danych i informacji otrzymanych od Zespołu Interdyscyplinarnego oraz ankiet wypełnionych przez 102 mieszkańców gminy.

Celem głównym programu jest tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie zjawiska przemocy i zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie. Założono, że cel główny będzie realizowany poprzez wykonywanie celów szczegółowych.

Podczas kontroli ustalono, że na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden ośrodek wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W sytuacji zagrożenia zdrowia i życia, osoby doświadczające przemocy kierowane są do Zespołu Ośrodków Wsparcia w Mławie.

W okresie od 01.01.2020 r. do dnia kontroli na podstawie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie odebrano z rodziny żadnego dziecka w związku z zagrożeniem jego życia i zdrowia.

17 grudnia 2019 r. Rada Gminy w Lipowcu Kościelnym przyjęła uchwałą Nr 65/XI/2019 w sprawie trybu i powoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Na jej podstawie straciła moc poprzednia uchwała Nr 16/III/2010 z dnia 28 grudnia 2010 r. W uchwale zapisano, że członkowie ZI powoływani są na czas nieokreślony. Zapisano również, że grupy robocze tworzone są zgodnie z art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, a skład grupy roboczej określa art. 9a ust. 11 i 12 ustawy.

5 stycznia 2011 r. Wójt Gminy w Lipowcu Kościelnym zawarł porozumienie o współpracy w ZI z: kierownikiem GOPS, komendantem Powiatowej Policji w Mławie, dyrektorem Szkoły Podstawowej w Lipowcu Kościelnym, kierownikiem NZOS „Bonus” w Lipowcu Kościelnym, a 21 października 2020 r. z: dyrektorem Szkoły Podstawowej w Turzy Małej, dyrektorem Szkoły Podstawowej w Łomii, dyrektorem Szkoły Podstawowej w Zawadach oraz z prezesem Sądu Rejonowego w Mławie.

Zarządzeniem Nr 3/2011 z dnia 10 stycznia 2011 r. Wójt Gminy Lipowiec Kościelny powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na pierwszym posiedzeniu w dniu 28 marca 2011 r. wybrano przewodniczącą zespołu. Została nim XXXXXXXXXXXX XXXXXXXXXXXX.

Do prowadzenia dokumentacji związanej z działalnością ZI wyznaczono specjalistę pracy socjalnej w GOPS. 6 lutego 2019 r., w związku z odwołaniem przewodniczącej zespołu, dokonano wyboru nowej przewodniczącej. Został nią pracownik socjalny GOPS. Na posiedzeniu w dniu 24 czerwca 2019 r. zespół interdyscyplinarny dokonał wyboru zastępcy przewodniczącej.

Zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, członkowie zespołu interdyscyplinarnego zobowiązali się do zachowania poufności informacji i danych uzyskanych przy realizacji zadań, składając pisemnie stosowne oświadczenia.

Na posiedzeniu ZI w Lipowcu Kościelnym w dniu 23 września 2019 r. uchwalono Regulamin Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. W roku 2020 odbyły się 4 posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego: 19 marca, 19 czerwca, 15 września, 3 grudnia. Natomiast w 2021 r. odbyły się 3 spotkania. Na każdym posiedzeniu członkowie ZI zatwierdzali protokół z poprzedniego posiedzenia. Do każdego protokołu dołączona była lista obecności. Zarówno w 2020 r., jak i 2021 r. powołano 10 grup roboczych.

Akta spraw przechowywane są w pokoju pracowników socjalnych, w szafie zamykanej na klucz. Dostęp do dokumentów posiadają: przewodnicząca oraz zastępca przewodniczącej zespołu.

Przewodnicząca zespołu prowadzi ewidencję procedur „Niebieskich Kart”, w której wpisywane są imię i nazwisko osoby doświadczającej przemocy, miejscowość, daty wpływu NK i zakończenia procedury oraz przyczyny zakończenia NK.

Podczas kontroli poddano analizie dokumentację procedur „Niebieskie Karty”, prowadzonych w 10 rodzinach. Standardowo, dokumentacja rodziny zawierała formularz „Niebieska Karta – A”, notatkę służbową przewodniczącej zespołu o wpływie „Karty – A” i o powołaniu grupy roboczej, formularz „Niebieska Karta – C”, formularz „Niebieska Karta – D”, protokoły z posiedzeń grup roboczych wraz z listami obecności, zaproszenie dla osoby doznającej przemocy w rodzinie i wezwanie dla osoby stosującej przemoc w rodzinie na spotkanie grupy roboczej, protokół zakończenia procedury „Niebieska Karta”, notatki służbowe pracownika socjalnego oraz policjanta.

W każdym przypadku przewodnicząca ZI informowała członków zespołu o wpłynięciu nowej „NK – A” we właściwym terminie. Tworzono grupy robocze. Osoby doświadczające przemocy w rodzinie i osoby stosujące przemoc w rodzinie były zapraszane/wzywane na spotkania z grupą roboczą. Wszystkie działania podejmowane przez grupy robocze były dokumentowane przede wszystkim poprzez notatki pracownika socjalnego i Policję. O zakończeniu procedury informowano Policję.

Spośród 10 skontrolowanych akt spraw w 2020 i 2021 roku zakończono 8 procedur, w tym 5 z powodu braku zasadności podejmowanych działań.

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026 każdy cel rozpisano na zadania i ogólnikowe działania. Wypisano realizatorów działań oraz termin realizacji wszystkich działań, jednakże na cały czas obowiązywania programu. W programie zapisano, że odpowiedzialny za monitoring

i ewaluację będzie GOPS w Lipowcu Kościelnym we współpracy z ZI. Nie określono formy monitoringu, czasu w jakim będzie dokonywany monitoring ani komu wyniki monitoringu będą prezentowane.

2. Za rok 2020 nie zebrano informacji od realizatorów Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020 w Gminie Lipowiec Kościelny, nie opracowano sprawozdań i nie przedstawiono ich wójtowi, który, zgodnie z zapisami programu, miał przedstawić je Radzie Gminy.
3. W Statucie oraz Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Lipowiec Kościelny nie zawarto zapisów dotyczących realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Zgodnie z zapisami art. 9a ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem a podmiotami, o których mowa w ust. 3, 3a lub 5. Wójt Gminy Lipowiec Kościelny nie zawarł porozumienia z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. W skład zespołu interdyscyplinarnego nie wchodzi wszyscy przedstawiciele instytucji wymienionych w art. 9a ust 3, 3a lub 5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wójt Gminy Lipowiec Kościelny do zespołu nie powołał przedstawiciela organizacji pozarządowej.
6. W roku 2020 odbyły się 4 posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego: 19 marca, 19 czerwca, 15 września, 3 grudnia. W sprawozdaniu rocznym w CAS nie wykazano żadnych posiedzeń w 2020 r.
7. Grupy robocze były powoływane przez przewodniczącą zespołu interdyscyplinarnego, co jest niezgodne z art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz uchwałą Nr 65/XI/2019 Rady Gminy w Lipowcu Kościelnym z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie trybu i powoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
8. Skład grup roboczych był nieadekwatny do składu i potrzeb rodziny. W skład grupy powoływani byli tylko pracownicy socjalni oraz policjanci, nawet w przypadkach, gdy w rodzinie były dzieci czy nadużywano alkoholu, co jest niezgodne z zapisami art. 9a ust 11 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
9. W 6 przypadkach przekazanie formularza „Niebieskiej Karty – A” nastąpiło zgodnie z zapisami § 7 ust. 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, natomiast w 4 przypadkach z opóźnieniami wynoszącymi 4 – 5 dni.
10. W 8 przypadkach formularz „Niebieska Karta – B”, został przekazany osobie doświadczającej przemocy, natomiast w 1 przypadku formularz ten nie został przekazany, co jest niezgodne z zapisami § 6 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

11. W każdym przypadku przewodnicząca ZI informowała członków zespołu o wpływie nowej „Niebieskiej Karty – A” we właściwym terminie. Nie stwierdzono jednak potwierdzenia zapoznania się członków ZI z „Niebieską Kartą - A”.
12. Z reguły w „Kartach – C” rozpisane były działania dla przedstawicieli pomocy społecznej i Policji. Jednak nie zawierały one informacji o częstotliwości wizyt w środowisku. W 2 przypadkach, w których pojawiły się dzieci, plan pomocy nie obejmował działań oświaty. W 2 przypadkach zawarto informacje tylko o poinformowaniu GKRPA – nie rozpisano działań dla przedstawiciela GKRPA.
13. We wszystkich analizowanych przypadkach zaproszenie osoby doznającej przemocy i wezwanie osoby stosującej przemoc wyznaczono w tym samym miejscu w półgodzinnym odstępie czasowym, co jest niezgodne z zapisami zawartymi w § 17 ust.2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, zgodnie z którym spotkania nie mogą odbywać się w tym samym czasie i miejscu.
14. W 2 przypadkach decyzje o zakończeniu procedury zostały podjęte bez rozeznania sytuacji rodziny, co jest niezgodne z zapisami §18 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
15. Każdorazowo o zakończeniu procedury „NK” informowano tylko Policję, co jest niezgodne z zapisami §18 ust 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” który wskazuje, że zawiadamia się wszystkie podmioty uczestniczące w procedurze.
16. W § 3 pkt 1 Regulaminu Zespołu interdyscyplinarnego napisano, że „Przewodniczący lub Zastępca Zespołu powołuje grupę roboczą z której składu ustalany jest skład grupy roboczej dostosowany do indywidualnych potrzeb rodziny”, a w § 5 pkt 1 zapisano, że „w sytuacjach wyjątkowych możliwe jest delegowanie do pracy w Zespole/grupie roboczej innej niepowołanej osoby w zastępstwie”. Zapisy te są sprzeczne z zapisami zawartymi w Uchwale Nr 65/XI/2019 w sprawie trybu i powoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania oraz art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którymi zespół zostaje powołany zarządzeniem przez wójta, a grupa robocza zostaje powołana przez zespół interdyscyplinarny. Ponadto nie ma możliwości prawnych wyznaczenia osoby w zastępstwie.
17. Uchwałą Nr 25.VI.2015 Rady Gminy w Lipowcu Kościelnym z dnia 30 marca 2015 r. przyjęty został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2020 w Gminie Lipowiec Kościelny. Program zakończył się 31 grudnia 2020 r. a nowy został uchwalony 30 września 2021 r. W związku z powyższym od 1 stycznia do 30 marca Gmina Lipowiec Kościelny nie realizowała zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pan, jako Wójt Gminy Lipowiec Kościelny. Przyczyną nieprawidłowości jest brak nadzoru nad realizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy

i rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Uzupełnić Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Lipowiec Kościelny na lata 2021 – 2026 o szczegółowe zadania i konkretny czas ich realizacji oraz jednoznacznie określić zasady monitoringu i ewaluacji wraz ze wskaźnikami do osiągnięcia zamierzonych celów.
2. Realizować na bieżąco wszystkie zadania określone w Programie, monitorować jego realizację, sporządzać sprawozdania z jego realizacji.
3. Grupy robocze powoływać zgodnie z zapisami art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz każdorazowo skład grupy roboczej dostosowywać do potrzeb rodziny, zgodnie z zapisami art.9a ust 11 przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
4. Zgodnie z § 6 ust.1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” podjąć działania zmierzające do przekazywania „Niebieskiej Karty – B” osobie podejrzanej o doświadczenie przemocy podczas wszczynania procedury „Niebieska Karta” i dokumentować to działanie.
5. Niezwłocznie podpisać porozumienie o współpracy w ramach zespołu interdyscyplinarnego z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz z organizacją pozarządową, co wynika z art. 9a ust 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w skład zespołu interdyscyplinarnego powołać przedstawiciela organizacji pozarządowej, co wynika z art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy.
6. Wypełniając „Niebieską Kartę – C” planować działania dla wszystkich członków grupy roboczej oraz dopilnować, aby podejmowane działania były udokumentowane przez wszystkich członków grupy roboczej, co wynika z zapisów zawartych w §10 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
7. Podjąć działania zmierzające do terminowego przekazywania formularza „Niebieskiej Karty A” przez podmiot wszczynający, zgodny z § 6 ust. 7 rozporządzenia.
8. Potwierdzać/dokumentować fakt zapoznania się członków zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej z formularzem „Niebieskiej Karty - A”.
9. W myśl zapisów § 17 ust.2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zapraszać osobę podejrzaną o doznawanie przemocy w innym miejscu i czasie niż osobę podejrzaną o stosowanie przemocy.
10. Uregulować kwestie związane z realizacją zadań własnych gminy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Statucie oraz Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Lipowiec Kościelny – uaktualnić treść dokumentów i ich zapisy dostosować do obowiązujących przepisów prawnych.

11. Podejmować decyzję o zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” po przeprowadzeniu rzetelnego rozpoznania sytuacji rodziny oraz spełnieniu przesłanek wynikających z zapisów § 18 ust. 1 lub 2 rozporządzenia.
12. O zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” w danej rodzinie powiadamiać wszystkie podmioty biorące udział w jej realizacji, co wynika z § 18 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
13. Rzetelnie sporządzać sprawozdania z realizacji procedury „Niebieskie Karty” w Centralnej Aplikacji Statystycznej.
14. Zapewnić ciągłość obowiązywania gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a także ciągłość realizacji przewidzianych w nim zadań.

Ponadto proszę o uregulowanie kwestii dotyczącej przyporządkowania zadań związanych z budową systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Lipowiec Kościelny konkretnym podmiotom lub osobom.

Jednocześnie zobowiązuję Pana do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania.

Na podstawie art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Z poważaniem
z up. Wojewody Mazowieckiego
Kinga Jura
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej